

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

IR-RAPPREŻENTANT GHOLI TAL-
UNJONI GHALL-
AFFARIJET BARRANIN U L-
POLITIKA TA' SIGURTÀ

Brussell, 5.12.2018
JOIN(2018) 36 final

**KOMUNIKAZZJONI KONĠUNTA LILL-PARLAMENT EWROPEW, LILL-
KUNSILL EWROPEW, LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U
SOĊJALI EWROPEW U LILL-KUMITAT TAR-REĠJUNI**

Pjan ta' Azzjoni kontra d-Diżinformazzjoni

1. INTRODUZZJONI

Il-libertà ta' espressjoni hija valur fundamentali tal-Unjoni Ewropea li huwa mnaqqax fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea u fil-kostituzzjonijiet tal-Istati Membri. Is-soċjetajiet demokratiċi miftuħa tagħna jiddependu fuq il-kapaċità li ċ-ċittadini jaċċessaw varjetà ta' informazzjoni verifikabbli sabiex ikunu jistgħu jiffurmaw opinjoni dwar diversi kwistjonijiet politiċi. B'dan il-mod, iċ-ċittadini jistgħu jipparteċipaw b'mod infurmat f'dibattiti pubbliċi u jesprimu r-rieda tagħhom permezz ta' proċessi politiċi liberi u ġusti. Kulma jmur, dawn il-proċessi demokratiċi qed jiġu kkontestati dejjem aktar minn tixrid ta' diżinformazzjoni intenzjonat, fuq skala kbira u sistematiku.

Id-diżinformazzjoni tfisser informazzjoni li tista' tiġi kkonfermata bħala falza jew qarrieqa, li tinholq u li tiġi ppreżentata u disseminata għall-benefiċċju ekonomiku jew biex tqarraq intenzjonalment lill-pubbliku, u li tista' tikkawża ħsara pubblika¹. Il-ħsara pubblika tinkludi theddid għall-proċessi demokratiċi kif ukoll għall-beni pubbliċi bħas-saħħa taċ-ċittadini, tal-ambjent jew tas-sigurtà tal-Unjoni. Id-diżinformazzjoni ma tinkludix żbalji involontarji, is-satira u l-parodija, jew l-aħbarijiet u l-kummentarji identifikati b'mod ċar bħala ta' natura partiġġjana. L-azzjonijiet li jinsabu f'dan il-Pjan ta' Azzjoni huma mmirati biss għall-kontenut ta' diżinformazzjoni li hija legali taht id-dritt tal-Unjoni jew nazzjonali. Huma mingħajr preġudizzju għad-drittijiet tal-Unjoni jew ta' kwalunkwe wieħed mill-Istati Membri li jistgħu jkunu applikabbli, inklużi regoli dwar kontenut illegali².

Wara l-attakk kimiku li sehh f'Salisbury u l-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew³, il-Kummissjoni u r-Rappreżentant Għoli ppreżentaw Komunikazzjoni Kongunta dwar it-tishih tar-reżiljenza kontra t-theddidiet ibridi⁴ li enfasizzat komunikazzjoni strateġika bħala qasam ta' prijetà għal aktar hidma. Imbagħad, il-Kunsill Ewropew stieden *"lir-Rappreżentant Għoli u lill-Kummissjoni biex sa Diċembru 2018, f'kooperazzjoni mal-Istati Membri u f'konformità mal-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew ta' Marzu 2015, jippreżentaw pjan ta' azzjoni bi propositi speċifiċi għal rispons koordinat tal-UE għall-isfida tad-diżinformazzjoni, inkluż mandati xierqa u riżorsi suffiċjenti għat-timijiet rilevanti ta' Komunikazzjoni Strateġika tas-SEAE"*⁵.

Dan il-Pjan ta' Azzjoni jwieġeb għat-talba tal-Kunsill Ewropew għal miżuri biex *"jiġu protetti s-sistemi demokratiċi tal-Unjoni u tiġi miġġielda d-diżinformazzjoni, anke fil-kuntest tal-elezzjonijiet Ewropej li jmiss"*⁶. Jibni fuq l-inizjattivi eżistenti tal-Kummissjoni u l-hidma tat-Task Force dwar il-Komunikazzjoni Strateġika tal-Lvant tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna. Jistabbilixxi azzjonijiet li jridu jittiehdu mill-Kummissjoni u mir-Rappreżentant Għoli, bl-assistenza tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna, f'kooperazzjoni mal-Istati Membri u mal-Parlament Ewropew. Dan il-Pjan jinkludi input

¹ Il-Komunikazzjoni dwar l-indirizzar tad-diżinformazzjoni online, COM(2018) 236.

² Il-Kummissjoni pproponiet miżuri mmirati biex tindirizza t-tixrid ta' kontenut illegali online, inkluża r-Rakkomandazzjoni dwar miżuri biex jiġi indirizzat b'mod effettiv il-kontenut illegali online (C(2018) 1177). Ara wkoll il-proposta għal Regolament dwar il-prevenzjoni tad-disseminazzjoni ta' kontenut terroristiku online (COM(2018) 640), kif ukoll id-Direttiva riveduta dwar is-Servizzi tal-Media Awdjoviziva miftiehma fis-6 ta' Novembru 2018.

³ Il-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew, it-22 ta' Marzu 2018.

⁴ JOIN(2018) 16.

⁵ Il-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew, it-28 ta' Ġunju 2018.

⁶ Il-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew, it-18 ta' Ottubru 2018.

riċevut mill-Istati Membri, anke permezz ta' diskussjonijiet fil-Kunsill⁷, fil-Komitajiet tar-Rappreżentanti Permanenti I u II, il-Komitat tas-Sigurtà Politika, gruppi ta' ħidma rilevanti tal-Kunsill u laqgħat ta' komunikazzjoni strateġika u diretturi politiċi tal-Ministeri tal-Affarijiet Barranin. Iqis ukoll il-kooperazzjoni mas-shab ewlenin tal-Unjoni, inkluż l-Organizzazzjoni tat-Trattat tal-Atlantiku tat-Tramuntana u l-Grupp ta' Sebgha (G7)⁸.

Il-Komunikazzjoni dwar l-indirizzar tad-diżinformazzjoni online (il-Komunikazzjoni ta' April) enfasizzat ir-rwol ewlieni li kellha s-soċjetà ċivili u s-settur privat (speċjalment il-pjattaformi tal-midja soċjali) biex tiġi indirizzata l-problema tad-diżinformazzjoni. Bħala segwitu, il-pjattaformi online u l-industrija tar-reklamar qablu dwar Kodiċi ta' Prattika f'Settembru 2018 biex iżidu t-trasparenza online u jipproteġu liċ-ċittadini, speċjalment fid-dawl tal-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew tal-2019, iżda anke f'perspettiva aktar fit-tul. Issa huwa essenzjali li dawn l-atturi jilhqqu l-oġġettivi li l-Kummissjoni stabbiliet f'April u jikkonformaw bis-shih mal-Kodiċi ta' Prattika⁹. Barra minn hekk, qed jiġi żviluppat netwerk indipendenti ta' verifikaturi tal-fatti biex tiżdied il-kapaċità li tiġi skoperta u mikxufa d-diżinformazzjoni, u qed isiru sforzi sostnuti fil-livell tal-Unjoni u nazzjonali biex jiġi appoġġat il-litteriżmu fil-midja.

Dan il-Pjan ta' Azzjoni huwa akkumpanjat minn rapport ta' progress dwar il-Komunikazzjoni ta' April¹⁰. Dan ir-rapport jistabbilixxi l-progress li sar fuq l-azzjonijiet varji, speċjalment rigward il-Kodiċi ta' Prattika, it-trawwim ta' ekosistema online sikura, affidabbli u responabbli, attivitajiet marbutin mas-sensiblizzazzjoni u mal-litteriżmu fil-midja kif ukoll l-appoġġ għal midja indipendenti u ġurnaliżmu ta' kwalità.

Il-Kunsill Ewropew l-ewwel irrikonoxxa t-theddida ta' kampanji ta' diżinformazzjoni online fl-2015 meta talab lir-Rappreżentant Għoli biex tindirizza l-kampanji ta' diżinformazzjoni mir-Russja. It-Task Force dwar il-Komunikazzjoni Strateġika tal-Lvant twaqqfet biex tindirizza u tqajjem kuxjenza dwar din il-kwistjoni. Barra minn hekk, il-Komunikazzjoni Kongunta biex Jiġi Miġġieled it-Theddid Ibridu¹¹ waqqfet iċ-Ċellola ta' Fużjoni kontra t-Theddid Ibridu fis-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna biex taġixxi bħala mira unika għall-analiżi tat-theddid ibridu. Wasslet ukoll għat-twaqqif taċ-Ċentru Ewropew għall-Ġlieda Kontra t-Theddid Ibridu, li jikkondivi l-aħjar prattiki u jappoġġja l-attivitajiet tal-Unjoni u tal-Organizzazzjoni tat-Trattat tal-Atlantiku tat-Tramuntana f'dan il-qasam.

⁷ Ara d-dibattitu ta' orjentazzjoni dwar "L-indirizzar tat-tixrid tad-diżinformazzjoni online: Sfidi għall-ekosistema tal-midja" u l-konklużjonijiet tal-Kunsill tas-27 ta' Novembru 2018.

⁸ Fl-impenn ta' Charlevoix dwar id-Difiża tad-Demokrazija minn Theddid Barrani, il-Mexxejja tal-G7 impenjaw ruhhom li jieħdu azzjoni kkonċertata biex iwieġbu għal atturi barranin li jfittxu li jimminaw is-soċjetajiet u l-istituzzjonijiet demokratiċi tagħna, il-proċessi elettorali tagħna, is-sovranietà tagħna u s-sigurtà tagħna.

⁹ Ara wkoll il-konklużjonijiet tal-Kunsill tas-27 ta' Novembru 2018.

¹⁰ COM(2018) 794.

¹¹ Filwaqt li d-definizzjonijiet tat-theddid ibridu jvarjaw u jenhtieg li jibqgħu flessibbili biex jirreaġixxu għan-natura tagħhom li tevolvi, il-kunċett jiġbor it-tahlita ta' attività koerċittiva u sovversiva, metodi konvenzjonali u mhux konvenzjonali (jiġifieri diplomatiċi, militari, ekonomiċi, teknoloġiċi), li jista' jintuza b'mod koordinat minn atturi Statali u mhux Statali biex jilhqqu oġġettivi speċifiċi filwaqt li jibqgħu taht il-livell limitu ta' gwerer formalment iddikjarati. Normalment ikun hemm enfasi fuq l-isfruttar tad-dgħufijiet tal-mira u fuq il-ġenerazzjoni tal-ambigwieta' biex ifixxlu l-proċessi tat-tehid ta' deċizzjonijiet. Kampanji massivi ta' diżinformazzjoni, li jużaw il-midja soċjali biex jikkontrollaw in-narrattiva politika jew biex jirradikalizzaw, jirreklutaw u jidderieġu atturi prokuraturi, jistgħu jkunu mezz għal theddid ibridu. Ara JOIN(2016) 18.

Fid-dawl tal-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew tal-2019 u aktar minn 50 elezzjoni presidenzjali, nazzjonali jew lokali/reġjonali li se jsiru fl-Istati Membri sal-2020, huwa urġenti li jiżiedu l-isforzi biex jiġu żgurati proċessi demokratiċi liberi u ġusti. It-theddid li jaffettwa d-demokrazija fi kwalunkwe Stat Membru jista' jagħmel ħsara lill-Unjoni kollha kemm hi. Barra minn hekk, id-diżinformazzjoni ta' spiss hija mmirata lejn l-istituzzjonijiet Ewropej u r-rappreżentanti tagħhom u għandha l-għan li timmina l-proġett Ewropew innifsu b'mod ġenerali. Fit-12 ta' Settembru 2018, il-Kummissjoni adottat miżuri¹² biex tiżgura elezzjonijiet Ewropej liberi u ġusti u rrakkomandat l-użu ta' sanzjonijiet fejn kien xieraq, fosthom għall-użu illegali ta' *data* personali biex jiġi influwenzat l-eżitu tal-elezzjonijiet¹³. Barra minn hekk, huwa urġenti li l-Istati Membri jieħdu l-passi meħtieġa biex jippreservaw l-integrità tas-sistemi u tal-infrastuttura elettoralni tagħhom u jittestjawhom qabel l-elezzjonijiet Ewropej.

Il-kampanji ta' diżinformazzjoni, b'mod partikulari minn pajjiżi terzi, ta' spiss huma parti minn gwerer ibridi¹⁴, li jinkludu attakki ċibernetiċi u hacking ta' networks¹⁵. L-evidenza turi li, kulma jmur, l-atturi Statali barranin qed jiskjeraw dejjem aktar strateġiji ta' diżinformazzjoni biex jinfluwenzaw dibattiti soċjali, johlqu qsim u jinterferixxu fit-teħid ta' deċiżjonijiet demokratiku. Dawn l-istrateġiji huma mmirati mhux biss lejn l-Istati Membri iżda anke lejn il-Viċinat tal-Lvant kif ukoll lejn il-Viċinat tan-Nofsinhar, il-Lvant Nofsani u l-Afrika.

Id-diżinformazzjoni prodotta u/jew mifruxa mis-sorsi Russi giet irrappurtata fil-kuntest ta' diversi elezzjonijiet u referenda fl-UE¹⁶. Il-kampanji ta' diżinformazzjoni relatati mal-gwerra fis-Sirja¹⁷, sat-twaqqigh tal-inġenju tal-ajru MH-17 fil-Lvant tal-Ukrajna¹⁸ u sal-użu tal-armi kimiċi fl-attakk ta' Salisbury¹⁹, ġew iddokumentati sew.

2. ID-DIŻINFORMAZZJONI: NIFHMU T-THEDDID U NSAHHU R-RISPONS EWROPEW

Id-diżinformazzjoni hija theddida li qed tevoli li teħtieġ sforzi kontinwi biex jiġu indirizzati l-atturi, il-vetturi, l-ghodod, il-metodi, il-miri prijoritizzati u l-impatt

¹² Għal harsa shiha lejn il-miżuri, ara l-Komunikazzjoni dwar il-kisba ta' elezzjonijiet Ewropej liberi u ġusti, COM(2018) 637 final.

¹³ Dawn is-sanzjonijiet jiżiedu ma' daww ipprovduti mir-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data (ir-Regolament 2016/679).

¹⁴ Qafas Kongunt biex jiġi miġġieled it-theddid ibridu: reazzjoni tal-Unjoni Ewropea, JOIN(2016) 18 final.

¹⁵ Dawn l-attakki ċibernetiċi jistgħu jinkludu intrużjonijiet immirati biex tingabar informazzjoni sensitiva bħala prekursor ta' kxif jew kxif imniġġes, teħid tal-kontroll ta' kontijiet tal-midja soċjali, kontijiet tal-midja soċjali mmexxja minn bots, u tfixkil tas-sistemi tat-teknoloġija tal-informazzjoni ta', pereżempju, il-kumpaniji tax-xandir jew il-kummissjonijiet elettoralni.

¹⁶ Ara pereżempju r-rapport mill-Persunal tal-Ippjanar tal-Politika u l-Istitut għar-Riċerka Strateġika ta' Franza: https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/information_manipulation_rvb_cle838736.pdf.

¹⁷ Dikjarazzjoni kongunta minn 17-il pajjiż membru tal-Organizzazzjoni għall-Projbizzjoni ta' Armi Kimiċi (OPCW) dwar attakki kimiċi f'Douma, is-Sirja: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/manipulation-of-information/article/syria-chemical-attacks-in-douma-7-april-joint-statement-by-france-and-16-other>.

¹⁸ Rigward il-kampanja ta' diżinformazzjoni dwar MH-17, ara t-Task Force tal-Komunikazzjoni Strateġika tal-Lvant: <https://euvsdisinfo.eu/mh17-time-is-running-out-for-disinformation/> and <https://euvsdisinfo.eu/flight-mh-17-three-years-on-getting-the-truth-out-of-eastern-ukraine/> kif ukoll id-dikjarazzjoni mill-Iskwadra ta' Investigazzjoni Kongunta: <https://www.om.nl/onderwerpen/mh17-crash/@104053/reaction-jit-to/>.

¹⁹ <https://euvsdisinfo.eu/timeline-how-russia-built-two-major-disinformation-campaigns/> Rigward l-operazzjoni ċibernetika li timmira lejn l-OPCW fl-Aja, ara: <https://www.government.nl/latest/news/2018/10/04/netherlands-defence-intelligence-and-security-service-disrupts-russian-cyber-operation-targeting-opcw>.

rilevanti. Ċerti forom, speċjalment, diżinformazzjoni mmexxija mill-Istat, huma analizzati miċ-Ċellola ta' Fużjoni tal-UE kontra t-Theddid Ibridu, f'kooperazzjoni mat-Task Forces dwar il-Komunikazzjoni Strateġika tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna u bl-appoġġ tas-servizzi tal-Istati Membri.

L-atturi wara d-diżinformazzjoni jistgħu jkunu interni, fl-Istati Membri, jew esterni, inklużi atturi Statali (jew sponsorizzati mill-Gvern) u mhux Statali. Skont ir-rapporti²⁰, aktar minn 30 pajjiż qed jużaw diżinformazzjoni u attivitajiet ta' influwenzar f'diversi forom, anke f'pajjiżhom stess. Kulma jmur, l-użu tad-diżinformazzjoni minn atturi fl-Istati Membri qed isir sors dejjem akbar ta' tħassib fl-Unjoni. Ġew irrappurtati wkoll każijiet ta' diżinformazzjoni mmexxija minn atturi mhux Statali fl-Unjoni, pereżempju fir-rigward tat-tilqim²¹. Rigward l-atturi esterni, l-evidenza hija b'saħħha fil-każ tal-Federazzjoni Russa. Madankollu, pajjiżi terzi ohrajn ukoll jiskjeraw strateġiji ta' diżinformazzjoni, wara li malajr tgħallmu mill-metodi tal-Federazzjoni Russa.

Skont iċ-Ċellola ta' Fużjoni tal-UE kontra t-Theddid Ibridu, id-diżinformazzjoni mill-Federazzjoni Russa²² hija l-akbar theddida għall-UE. Hija sistematika, għandha riżorsi tajbin, u tinsab f'livell differenti mill-pajjiżi l-oħrajn. F'termini ta' koordinazzjoni, livelli ta' mmirar u implikazzjonijiet strateġiċi, id-diżinformazzjoni tar-Russja tikkostitwixxi parti minn theddida ibrida usa' li tuża għadd ta' għodod, lievi, kif ukoll atturi mhux Statali.

Aktarx li l-kampanji kostanti ta' diżinformazzjoni mmirati kontra l-Unjoni, l-istituzzjonijiet u l-politiki tagħha se jżiedu matul it-thejjja għall-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew tal-2019. **Dan jitlob azzjoni urġenti u immedjata biex tiġi protetta l-Unjoni, l-istituzzjonijiet tagħha u ċ-ċittadini tagħha kontra d-diżinformazzjoni.**

Il-midja soċjali saret mezz importanti ta' tixrid ta' diżinformazzjoni, inkluż f'ċerti każi, bħall-Cambridge Analytica, biex il-kontenut tad-diżinformazzjoni jiġi mmirat biex jasal għand utenti speċifiċi, li jkunu identifikati bl-aċċess mhux awtorizzat għal *data* personali, u l-użu tagħha, bil-mira finali li jinfluwenzaw ir-riżultati elettorali. Evidenza riċenti turi li s-servizzi ta' twassil ta' messagġi privati kulma jmur aktar qed jżiedu biex tinxtered id-diżinformazzjoni²³. It-tekniki jinkludu l-manipulazzjoni tal-vidjos (deep-fakes) u l-falsifikazzjoni ta' dokumenti uffiċjali; l-użu ta' softwer awtomatizzat tal-internet (bots) biex jinxterdu u jiġu amplifikati l-kontenut u d-dibattiti diviżivi fuq il-midja soċjali; l-attakki ta' trolls fuq il-profilu tal-midja soċjali u s-serq ta' informazzjoni. Fl-istess hin, metodi aktar tradizzjonali bħat-televizjoni, il-ġurnali, is-siti web u emails katina għad għandhom rwol importanti f'hafna reġjuni. L-għodod u t-tekniki użati qed jinbidlu malajr - **jenhtieg li r-rispons jevolvi daqstant malajr.**

Apparti l-azzjoni li trid tittiehed fl-Istati Membri u madwar l-Unjoni kollha kemm hi, l-Unjoni għandha interess sinifikanti li taħdem ma' shab fi tliet reġjuni ta' prijetà - il-Viċinat tal-Lvant u tan-Nofsinhar tal-Unjoni u fil-Balkani tal-Punent. Il-kxiif tad-diżinformazzjoni f'pajjiżi ġirien tal-Unjoni jikkomplementa l-indirizzar tal-problema fl-Unjoni.

²⁰ Ara <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/freedom-net-2017>.

²¹ Ara COM(2018) 245 u COM(2018) 244.

²² Id-duttrina militari Russa tirrikonoxxi b'mod esplicitu l-gwerra tal-informazzjoni bħala wiehed mid-dominji tagħha: <https://www.rusemb.org.uk/press/2029>.

²³ Skont l-Università ta' Oxford, il-pjattaformi tat-twassil ta' messagġi diretti ospitaw kampanji ta' diżinformazzjoni f'mill-inqas 10 pajjiżi dis-sena.

Is-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna waqqaf task forces dwar il-komunikazzjoni strateġika li jikkonsistu f'esperti b'hiliet tal-lingwa u tal-għarfien rilevanti, biex jindirizzaw il-kwistjoni u jiżviluppaw strateġiji ta' rispons. Qed jaħdmu mill-qrib mas-servizzi tal-Kummissjoni biex jiżguraw approċċ ta' komunikazzjoni koordinat u konsistenti fir-regjuni.

Abbażi tal-Pjan ta' Azzjoni dwar il-Komunikazzjoni Strateġika, adottat fit-22 ta' Ġunju 2015, il-mandat tat-Task Force dwar il-Komunikazzjoni Strateġika tal-Lvant jikkonsisti fi tliet komponenti ta' azzjoni: (i) Komunikazzjoni effettiva u promozzjoni tal-politiki tal-Unjoni lejn il-Viċinat tal-Lvant; (ii) Tishih tal-ambjent tal-midja b'mod ġenerali fil-Viċinat tal-Lvant u fl-Istati Membri, inkluż appoġġ għal-libertà tal-midja u tishih tal-midja indipendenti u (iii) Kapaċità mtejba tal-Unjoni li tippredvi, tindirizza u tirrispondi għall-attivitajiet ta' diżinformazzjoni mill-Federazzjoni Russa. B'reazzjoni għall-konklużjonijiet tal-Kunsill f'Diċembru 2015 u f'Ġunju 2017, is-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna waqqaf żewġ task forces addizzjonali: it-Task Force tal-Balkani tal-Punent²⁴ għar-regjun korrispondenti u t-Task Force tan-Nofsinhar²⁵ għall-pajjiżi fil-Lvant Nofsani u fl-Afrika ta' Fuq u fir-regjun tal-Golf.

Minn meta giet stabbilita, it-Task Force dwar il-Komunikazzjoni Strateġika tal-Lvant ikkomunikat b'mod effettiv fuq il-politiki tal-Unjoni fil-viċinat tal-Lvant tal-Unjoni, primarjament permezz ta' approċċ immexxi mill-kampanji. Barra minn hekk, it-Task Force dwar il-Komunikazzjoni Strateġika tal-Lvant ikkatalogat, analizzat u ffukat fuq aktar minn 4,500 eżempju ta' diżinformazzjoni mill-Federazzjoni Russa, u kixfet diversi narrattivi ta' diżinformazzjoni, qajmet kuxjenza u kixfet għodod, tekniki u intenzjonijiet ta' kampanji ta' diżinformazzjoni. Hija ffukata fuq il-pajjiżi tas-Shubija tal-Lvant u fuq il-midja Russa domestika u internazzjonali u l-approċċ tagħha huwa li tikxef, abbażi tal-evidenza miġbura, ix-xejriet, in-narrattivi, il-metodi u l-mezzi użati u tqajjem kuxjenza dwarhom.

Għaldaqstant, il-mandat tat-Task Force dwar il-Komunikazzjoni Strateġika tal-Lvant għandu jinżamm u l-mandat taż-żewġ Task Forces dwar il-Komunikazzjoni Strateġika l-oħrajn (il-Balkani tal-Punent u n-Nofsinhar) għandu jiġi rieżaminat fid-dawl tal-livell u l-importanza li qed joghlew tal-attivitajiet ta' diżinformazzjoni f'dawk ir-regjuni u l-htieġa li titqajjem kuxjenza dwar l-impatt negattiv tad-diżinformazzjoni.

3. AZZJONIJIET GĦAL RISPONS KOORDINAT TAL-UNJONI GHAD-DIŻINFORMAZZJONI

L-indirizzar tad-diżinformazzjoni jirrikjedi determinazzjoni politika u azzjoni unifikata, li timmobilizza l-partijiet kollha tal-gvernijiet (inkluż il-ġlieda kontra t-theddid ibridu, iċ-ċibersigurtà, l-intelligence u l-komunitajiet tal-komunikazzjoni strateġika, il-protezzjoni tad-*data*, l-awtoritajiet elettorali, tal-infurzar tal-liġi u tal-midja). Dan għandu jsir f'kooperazzjoni mill-qrib ma' shab madwar id-dinja li jaħsbuha l-istess. Dan jirrikjedi kooperazzjoni mill-qrib bejn l-istituzzjonijiet tal-Unjoni, l-Istati Membri, is-soċjetà ċivili u s-settur privat, speċjalment pjattaformi online.

Ir-rispons koordinat għad-diżinformazzjoni pprezentat f'dan il-Pjan ta' Azzjoni huwa bbażat fuq erba' pilastri:

²⁴ Il-konklużjonijiet tal-Kunsill dwar it-Tkabbir u l-Proċess ta' Stabbilizzazzjoni u ta' Assoċjazzjoni tal-15 ta' Diċembru 2015.

²⁵ Il-konklużjonijiet tal-Kunsill dwar il-Ġlieda kontra t-Terroriżmu adottati fid-19 ta' Ġunju 2017.

- (i) titjib tal-kapaċitajiet tal-istituzzjonijiet tal-Unjoni li jiskopru, janalizzaw u jikxfu d-diżinformazzjoni;
- (ii) it-tishih tar-reazzjonijiet koordinati u kongunti tad-diżinformazzjoni;
- (iii) il-mobilizzazzjoni tas-settur privat biex tiġi indirizzata d-diżinformazzjoni;
- (iv) is-sensibilizzazzjoni u t-titjib tar-reżiljenza soċjetali.

PILASTRU 1: TITJIB TAL-KAPAĊITAJIET TAL-ISTITUZZJONIJIET LI JISKOPRU, JANALIZZAW U JIKXFU D-DIŻINFORMAZZJONI

Sabiex jiġi indirizzat b'mod effettiv it-theddid tad-diżinformazzjoni, jenhtieg li jissahhu t-Task Forces dwar il-Komunikazzjoni Strateġika tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna, id-Delegazzjonijiet tal-Unjoni u ċ-Ċellola ta' Fużjoni tal-UE kontra t-Theddid Ibridu billi jinghataw persunal speċjalizzat addizzjonali, bħal esperti fl-estrazzjoni u fl-analiżi ta' data biex tiġi proċessata d-data rilevanti. Huwa importanti wkoll li jiġu kkuntrattati servizzi addizzjonali tal-monitoraġġ tal-midja biex tiġi koperta firxa usa' ta' sorsi u lingwi, u riċerka u studji addizzjonali dwar l-ilhiq u l-impatt tad-diżinformazzjoni. Barra minn hekk, jenhtieg li jsir investiment f'ghodod analitiċi bħal softwer iddedikat biex jiġu estratti, organizzati u aggregati ammonti vasti ta' data diġitali.

It-tishih tat-timijiet tal-komunikazzjoni strateġika tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna se jsir f'zewg passi.

Fit-terminu l-qasir, il-baġit għall-komunikazzjoni strateġika huwa mistenni li aktar minn jirdoppja²⁶ fl-2019 u dan se jkun akkumpanjat minn tishih ta' mill-inqas 11-il pożizzjoni qabel l-elezzjonijiet Ewropej. Fit-terminu l-medju²⁷, se jintalbu pożizzjonijiet addizzjonali ta' uffiċjali permanenti fit-timijiet tal-komunikazzjoni strateġika u ċ-Ċellola ta' Fużjoni tal-UE kontra t-Theddid Ibridu fil-kwartieri ġenerali, kif ukoll karigi godda fid-delegazzjonijiet fil-viċinat, biex tintlaħaq zieda totali ta' 50-55 membru tal-persunal matul is-sentejn li ġejjin.

Se jkun hemm aktar sinerġiji bejn is-servizzi tal-Kummissjoni u s-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna, pereżempju dwar il-kondiviżjoni ta' ghodod jew it-tfassil ta' kampanji ta' komunikazzjoni.

L-analiżijiet tat-theddid u l-valutazzjonijiet tal-intelligence huma l-bażi għall-hidma tad-diżinformazzjoni. L-gharfien espert taċ-Ċentru tal-intelligence u tas-Sitwazzjoni għandu jintuża bis-shih biex tiġi analizzata n-natura tal-kampanji tad-diżinformazzjoni li qed tevolvi.

It-Task Forces dwar il-Komunikazzjoni Strateġika tal-Lvant se jaħdmu mill-qrib mad-delegazzjonijiet rilevanti tal-Unjoni u mal-Kummissjoni biex jindirizzaw id-diżinformazzjoni. B'mod partikulari, se jikkooperaw man-Netwerk intern kontra d-Diżinformazzjoni tal-Kummissjoni, stabbilit wara l-Komunikazzjoni ta' April²⁸.

L-Istati Membri għandhom jikkomplementaw u jappoġġjaw l-azzjonijiet tal-istituzzjonijiet tal-Unjoni billi jżidu l-kapaċitajiet nazzjonali tagħhom u billi jappoġġjaw iż-żidiet mehtieġa fir-riżorsi għall-istituzzjonijiet tal-Unjoni.

²⁶ Id-diskussjonijiet attwali dwar il-baġit tal-2019 jipprevedu zieda minn EUR 1.9 miljun fl-2018 għal EUR 5 miljun fl-2019.

²⁷ Permezz ta' emendi tal-baġit tal-2019 u/jew tal-proposta tal-baġit tal-2020.

²⁸ Dan in-Netwerk jinkludi r-rappreżentanti tad-Direttorati Ġenerali tal-Kummissjoni u r-Rappreżentazzjonijiet tagħha. Dan l-aħhar il-Kummissjoni waqqfet ukoll grupp ta' hidma mas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna u mal-Parlament Ewropew dwar l-indirizzar tad-diżinformazzjoni qabel l-elezzjonijiet Ewropej.

Azzjoni 1: Fid-dawl tal-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew tal-2019 b'mod partikulari, iżda anke b'perspettiva fuq terminu itwal, ir-Rappreżentant Għoli, f'kooperazzjoni mal-Istati Membri, se ssahha it-Task Forces dwar il-Komunikazzjoni Strategika u d-Delegazzjonijiet tal-Unjoni permezz ta' persunal addizzjonali u għodod godda li huma meħtieġa biex jiġu skoperti, analizzati u mikxufa attivitajiet ta' diżinformazzjoni. L-Istati Membri għandhom, fejn xieraq, jaġġornaw ukoll il-kapaċità nazzjonali tagħhom f'dan il-qasam, u jappoġġjaw iż-żieda meħtieġa fir-riżorsi għat-Task Forces dwar il-Komunikazzjoni Strategika u d-delegazzjonijiet tal-Unjoni.

Azzjoni 2: Ir-Rappreżentant Għoli se tirrieżamina l-mandati tat-Task Forces dwar il-Komunikazzjoni Strategika għall-Balkani tal-Punent u tan-Nofsinhar biex tippermetti li jindirizzaw id-diżinformazzjoni b'mod effettiv f'dawn ir-reġjuni.

PILASTRU 2: TISHIH TAR-RISPONSIJET KOORDINATI U KONGUNTI TAD-DIŻINFORMAZZJONI

L-ewwel sigħat wara li tinhareġ id-diżinformazzjoni huma kritiċi biex tiġi skoperta, analizzata u jkun hemm reazzjoni għaliha. Konsegwentement, **se titwaqqaf Sistema ta' Twissija Bikrija li twissi dwar kampanji ta' diżinformazzjoni f'hin reali** permezz ta' infrastruttura teknoloġika dedikata. Din se tiffaċilita l-kondiviżjoni tad-data u tal-valutazzjoni, li tippermetti għarfien komuni tas-sitwazzjoni, attribuzzjoni u reazzjoni koordinati u tiżgura effiċjenza fil-hin u fir-riżorsi.

Fid-dawl tal-holqien tas-Sistema ta' Twissija Bikrija, **kull Stat Membru għandu jahtar, f'konformità mat-twaqqif istituzzjonali tagħha, punt ta' kuntatt, pożizzjonat b'mod ideali fid-dipartimenti tal-komunikazzjoni strategika.** Dan il-punt ta' kuntatt jaqsa it-twissijiet u jiżgura l-koordinazzjoni mal-awtoritajiet nazzjonali rilevanti l-oħrajn kollha kif ukoll mal-Kummissjoni u mas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna. Dan huwa mingħajr preġudizzju għall-kompetenzi eżistenti tal-awtoritajiet nazzjonali skont id-dritt tal-Unjoni u/jew nazzjonali jew skont partijiet oħra ta' dan il-Pjan ta' Azzjoni. Meta d-diżinformazzjoni tikkonċerna l-elezzjonijiet jew il-funzjonament tal-istituzzjonijiet demokratiċi fl-Istati Membri, il-punti ta' kuntatt nazzjonali għandhom jikkooperaw mill-qrib man-netwerks tal-elezzjoni nazzjonali²⁹. F'dan il-każ, l-eżitu tal-hidma tas-Sistema ta' Twissija Bikrija għandu jinqasam man-netwerks ta' kooperazzjoni fl-elezzjonijiet Ewropej³⁰, b'mod partikulari biex tinqasam informazzjoni dwar theddid rilevanti għall-elezzjonijiet u għall-appoġġ tal-applikazzjoni possibbli ta' sanzjonijiet. Pjattaformi online għandhom jikkooperaw mal-punti ta' kuntatt li jirfdu s-Sistema ta' Twissija Bikrija, b'mod partikulari matul il-perjodu tal-elezzjonijiet, biex jagħtu informazzjoni rilevanti u f'waqtha.

Is-Sistema ta' Twissija Bikrija għandha tkun marbuta mill-qrib ma' kapaċitajiet eżistenti u disponibbli 24 siegħa kuljum bħaċ-Ċentru ta' Koordinazzjoni għal Rispons ta'

²⁹ Ara r-Rakkomandazzjoni C(2018) 5949 dwar networks ta' kooperazzjoni fl-elezzjonijiet, it-trasparenza onlajn, il-protezzjoni mill-inċidenti ċibernetiċi u l-ġlieda kontra l-kampanji ta' diżinformazzjoni fil-kuntest tal-elezzjonijiet għall-Parlament Ewropew. Dawn in-netwerks se jiġbru flimkien lill-awtoritajiet tal-elezzjonijiet nazzjonali, lir-regolaturi tal-midja awdjoviziva, lill-awtoritajiet taċ-ċibersigurtà u tal-protezzjoni tad-data kif ukoll gruppi esperti rilevanti, pereżempju dwar il-litteriżmu fil-midja. Jikkostitwixxu, flimkien mal-istituzzjonijiet tal-Unjoni, in-netwerk tal-elezzjonijiet Ewropej. In-netwerk tal-elezzjonijiet Ewropej se jiltaqa' għall-ewwel darba f'Jannar 2019.

³⁰ Imwaqqfa skont ir-Rakkomandazzjoni mahruġa fit-12 ta' Settembru 2018.

Emergenza³¹ u ċ-Ċentru tas-Sitwazzjonijiet tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna³². Iċ-Ċellola ta' Fuzjoni tal-UE kontra t-Theddid Ibridu tal-Intelligence u ċ-Ċentru tas-Sitwazzjonijiet kif ukoll il-Gruppi ta' Hidma rilevanti tal-Kunsill ukoll jistgħu jintużaw bħala mezzi biex tinqasam l-informazzjoni. Il-Kummissjoni u r-Rappreżentant Għoli se jiżguraw skambju regolari ta' informazzjoni u l-aħjar prattiki ma' shab ewlenin, inklużi fil-G7 u l-Organizzazzjoni tat-Trattat tal-Atlantiku tat-Tramuntana.

Reazzjoni immedjata permezz ta' komunikazzjoni effettiva u bbażata fuq il-fatti hija essenzjali biex tiġi miġġielda u tiġi skoraġġuta d-dizinformazzjoni, inkluż f'każijiet ta' dizinformazzjoni li jikkonċernaw il-kwistjonijiet u l-politiki tal-Unjoni. Dan huwa importanti biex jitrawwem dibattitu miftuħ u demokratiku hieles mill-manipulazzjoni, inkluż fil-kuntest tal-elezzjonijiet Ewropej li ġejjin. Jenhtieg li l-istituzzjonijiet tal-Unjoni³³ u l-Istati Membri jtejbju l-kapaċità tagħhom li jirreaġixxu u jikkomunikaw b'mod effettiv. Il-Kummissjoni diġà ziedet il-finanzjament tagħha għal attivitajiet ta' komunikazzjoni aħjar, li huma implimentati permezz tal-programmi ta' komunikazzjoni reġjonali tagħha, inkluż fil-viċinat tal-Unjoni, u d-Delegazzjoni tal-Unjoni. L-istituzzjonijiet tal-Unjoni huma kollha attivi fil-komunikazzjoni dwar l-azzjoni u l-politiki Ewropej fl-Unjoni, b'mod partikulari r-Rappreżentazzjonijiet tal-Kummissjoni u l-uffiċċji ta' kollegament tal-Parlament Ewropew fl-Istati Membri għandhom rwol ewleni fit-twassil ta' messaġġi mfassla apposta, inklużi għodod speċifiċi biex jiġu miġġielda l-gideb u jinxterdu l-fatti³⁴.

Il-kooperazzjoni bejn l-Istati Membri u l-istituzzjonijiet tal-Unjoni għandha tkompli tissaħħah, speċjalment fir-rigward tal-kondiviżjoni tal-informazzjoni, it-tagħlim komuni, is-sensibilizzazzjoni, it-twassil proattiv tal-messaġġi u r-riċerka. Jenhtieg aktar kondiviżjoni tal-intelligence bejn l-Istati Membri u l-istituzzjonijiet tal-Unjoni biex tittejjeb is-sensibilizzazzjoni sitwazzjonali u l-kapaċitajiet rispettivi tagħhom għal rispons. Il-komunikazzjoni proattiva u oġġettiva dwar il-valuri u l-politiki tal-Unjoni hija partikolarment effettiva meta titwettag direttament mill-Istati Membri. Għal dan il-ghan, il-Kummissjoni u r-Rappreżentant Għoli jitolbu li l-Istati Membri jintensifikaw l-isforzi ta' komunikazzjoni tagħhom u jiddefendu l-Unjoni u l-istituzzjonijiet tagħha kontra l-kampanji ta' dizinformazzjoni.

Azzjoni 3: Sa Marzu 2019, il-Kummissjoni u r-Rappreżentant Għoli, f'kooperazzjoni mal-Istati Membri, se jistabbilixxu Sistema ta' Twissija Bikrija biex jindirizzaw kampanji ta' dizinformazzjoni, li taħdem mill-qrib ma' networks eżistenti, mal-Parlament Ewropew kif ukoll mal-Organizzazzjoni tat-Trattat tal-Atlantiku tat-Tramuntana u mal-Mekkanizmu ta' Reazzjoni Rapida tal-G7.

Azzjoni 4: Fid-dawl tal-elezzjonijiet Ewropej li ġejjin, il-Kummissjoni, f'kooperazzjoni mal-Parlament Ewropew, se żżid l-isforzi ta' komunikazzjoni tagħha dwar il-valuri u l-politiki tal-

³¹ Iċ-Ċentru ta' Koordinazzjoni għal Rispons ta' Emergenza twaqqaf skont l-Artikolu 7 tad-Deċiżjoni 1313/2013/UE dwar Mekkanizmu tal-Unjoni għall-Protezzjoni Ċivili.

³² Iċ-Ċentru tas-Sitwazzjonijiet huwa korp permanenti fuq stand by tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna li jipprova monitoraġġ globali u sensibilizzazzjoni tas-sitwazzjonijiet attwali. Huwa parti miċ-Ċentru tal-Intelligence u tas-Sitwazzjonijiet tal-UE u jaġixxi bħala ċentru tal-informazzjoni dwar is-sitwazzjonijiet għall-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha mill-Istituzzjonijiet Ewropej.

³³ Fil-Kummissjoni, il-Membri tal-Kulleġġ tal-Kummissarji, is-Servizz tal-Kelliem u r-Rappreżentazzjonijiet tal-Kummissjoni jzommu r-rwol ewleni tagħhom li jinvolvu ruhhom biex jiżguraw konfutazzjonijiet kull meta jkun hemm żbalji fir-rapporti tal-midja.

³⁴ Diversi Rappreżentazzjonijiet tal-Kummissjoni żviluppaw għodod adattati lokalment biex jikxfu d-dizinformazzjoni, bħal Les Décodeurs de l'Europe fi Franza, UE Vero fl-Italja, Euromyty.sk fis-Slovakkja u kompetizzjoni tat-tpiġija li tikxef il-gideb dwar l-UE fl-Awstrija u serje tat-tpiġijiet fir-Rumanija.

Unjoni. L-Istati Membri għandhom isahhu b'mod sinifikanti l-isforzi ta' komunikazzjoni tagħhom stess dwar il-valuri u l-politiki tal-Unjoni.

Azzjoni 5: Il-Kummissjoni u r-Rappreżentant Għoli, f'kooperazzjoni mal-Istati Membri, se jsahhu l-komunikazzjonijiet strateġiċi fil-viċinat tal-Unjoni.

PILASTRU 3: MOBILIZZAZZJONI TAS-SETTUR PRIVAT BIEX TIĠI INDIRIZZATA D-DIŻINFORMAZZJONI

Il-pjattaformi online, ir-reklamaturi u l-industrija tar-reklamar għandhom rwol kruċjali fl-indirizzar tal-problema tad-diżinformazzjoni, billi l-livell tagħha huwa relatat direttament mal-kapaċità tal-pjattaformi li jimplifikaw, jimmiraw u jxerrdu messaġġi ta' diżinformazzjoni ta' atturi malizzjużi. Minhabba li fil-passat ma rnexxilhomx jaġixxu kif xieraq biex jindirizzaw din il-problema, f'April 2018 il-Kummissjoni heġġithom iżidu l-isforzi tagħhom. F'dan l-isfond, fis-26 ta' Settembru 2018 gie ppubblikat il-Kodiċi ta' Prattika dwar id-Diżinformazzjoni³⁵. Il-pjattaformi online ewlenin li ffirmaw il-Kodiċi ta' Prattika impenjaw ruhhom għal azzjonijiet speċifiċi li jridu jitwettqu qabel l-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew tal-2019.

Il-Kummissjoni titlob lill-firmatarji kollha tal-Kodiċi ta' Prattika jimplimentaw l-azzjonijiet u l-proċeduri identifikati fil-Kodiċi minnufih u b'mod effettiv fuq bażi mifruxa mal-UE, u jiffukaw fuq azzjonijiet li huma urġenti u rilevanti biex tiġi żgurata l-integrità tal-elezzjonijiet Ewropej tal-2019. B'mod partikulari, il-pjattaformi online il-kbar għandhom immedjatement (i) jiżguraw skrutinju ta' tqeghid ta' reklami u trasparenza ta' reklamar politiku, abbażi ta' diligenza dovuta effettiva tal-identità tal-isponsors, (ii) jaghlqu kontijiet foloz li jkunu attivi fuq is-servizzi tagħhom u (iii) jidentifikaw bots awtomatizzati u jimmarkawhom kif xieraq. Il-pjattaformi online għandhom jikkooperaw ukoll mar-regolaturi awdjovizivi nazzjonali u mal-verifikaturi tal-fatti u mar-riċerkaturi indipendenti biex jiskopru u jimmarkaw kampanji ta' diżinformazzjoni b'mod partikulari matul il-perjodu tal-elezzjonijiet u biex jaghmlu l-kontenut ivverifikat għall-fatti aktar viżibbli u mifruks.

Il-Kummissjoni, bl-ghajnuna tal-Grupp tar-Regolaturi Ewropej għas-Servizzi tal-Midja Awdjoviziva (ERGA)³⁶, se tissorvelja l-implimentazzjoni tal-impenji mill-firmatarji tal-Kodiċi ta' Prattika u se tagħti informazzjoni regolari dwar jekk u sa fejn il-pjattaformi individwali qeghdin jilhqun dawn l-impenji. Sabiex jippermettu monitoraġġ effettiv u komprensiv, sa tmiem din is-sena l-pjattaformi għandhom jagħtu informazzjoni aġġornata u kompluta lill-Kummissjoni dwar l-azzjonijiet li jkunu hađu biex jikkonformaw ma' dawn l-impenji. Il-Kummissjoni se tippubblika din l-informazzjoni f'Jannar 2019. Il-pjattaformi

³⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>. Fis-16 ta' Ottubru, il-firmatarji inizjali tal-Kodiċi ipprovdew is-sottoskrizzjonijiet formali tagħhom għall-Kodiċi, identifikaw l-impenji li kull firmatarju se jżomm magħhom u tabella li telenka l-aħjar prattiki rilevanti tal-kumpaniji kif ukoll l-istadji importanti għall-implimentazzjoni ġenerali tal-Kodiċi fl-UE. Il-firmatarji inizjali jinkludu l-pjattaformi online ewlenin (Facebook, Google, Youtube, Twitter), il-fornituri ta' softwer (Mozilla), ir-reklamaturi kif ukoll għadd ta' assoċjazzjonijiet kummerċjali li jirrappreżentaw pjattaformi online u l-industrija tar-reklamar. Il-Kodiċi ta' Prattika għandu johlq ekosistema online aktar trasparenti, affidabbli u responsabbli u jipproteġi lill-utenti mid-diżinformazzjoni.

³⁶ Il-Grupp ta' Regolaturi Ewropej għas-Servizzi tal-Midja Awdjoviziva fiha r-regolaturi rilevanti kollha tal-Istati Membri. Jagħti pariri tekniċi lill-Kummissjoni f'għadd ta' oqsma relatati mal-applikazzjoni tad-Direttiva, jiffaċilita l-kooperazzjoni fost l-awtoritajiet u/jew il-korpi regolatorji nazzjonali, u bejn l-awtoritajiet u/jew il-korpi regolatorji nazzjonali u l-Kummissjoni. Id-Direttiva riveduta dwar is-Servizzi tal-Media Awdjoviziva kompliet issahhah ir-rwol ta' dan il-Grupp b'mod partikulari fir-rigward ukoll tal-pjattaformi ta' kondiviżjoni ta' vidjos.

għandhom jagħtu wkoll informazzjoni kompluta, anke billi jwieġbu għat-talbiet speċifiċi tal-Kummissjoni, dwar kif qed jiimplementaw l-impenji fuq bażi regolari b'bidu minn Jannar 2019 sabiex ikun jista' jkun hemm monitoraġġ immirat tal-konformità mal-Kodiċi qabel l-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew. Din l-informazzjoni se tiġi ppubblikata wkoll.

Barra minn hekk, il-Kodiċi ta' Prattika jipprevedi li l-firmatarji se jagħtu rapport shiħ wara tnax-il xahar. Dawn ir-rapporti għandhom jikkompletu d-*data* u l-informazzjoni biex jippermettu valutazzjoni bir-reqqa mill-Kummissjoni. Abbazi ta' dan, **il-Kummissjoni, assistita minn għarfien espert indipendenti u bl-għajjnuna tal-ERGA, se tivvaluta l-effettività ġenerali tal-Kodiċi ta' Prattika.** Il-Kummissjoni tista' wkoll tfittex l-għajjnuna tal-osservatorju awdjoviziv Ewropew.

Il-Kummissjoni tinnotta li l-effettività ġenerali tal-Kodiċi tiddependi fuq l-usa' parteċipazzjoni possibbli ta' pjattaformi online u s-settur tar-reklamar online. Għaldaqstant titlob lill-partijiet ikkonċernati addizzjonali biex iżommu ma' dan il-Kodiċi.

Azzjoni 6: Il-Kummissjoni se tiżgura monitoraġġ mill-qrib u kontinwu tal-implimentazzjoni tal-Kodiċi ta' Prattika. Fejn meħtieġ u b'mod partikulari fid-dawl tal-elezzjonijiet Ewropej, il-Kummissjoni se tinsisti fuq konformità rapida u effettiva. Il-Kummissjoni se twettaq valutazzjoni komprensiva mal-konkluzjoni tal-perjodu ta' applikazzjoni inizjali ta' 12-il xahar tal-Kodiċi. Jekk l-implimentazzjoni u l-impatt tal-Kodiċi ta' Prattika ma jkunux soddisfaċenti, il-Kummissjoni tista' tipproponi aktar azzjonijiet, anke azzjonijiet ta' natura regolatorja.

PILASTRU 4: SENSIBILIZZAZZJONI U TITJIB TAR-REŻILJENZA SOĊJETALI

Tenhtieg aktar sensibilizzazzjoni pubblika biex tittejjeb ir-reżiljenza soċjetali kontra t-theddid tad-dizinformazzjoni. Il-punt tat-tluq huwa fehim aħjar tas-sorsi ta' dizinformazzjoni u tal-intenzjonijiet, l-għodod u l-oġettivi tad-dizinformazzjoni, iżda anke tal-vulnerabbiltà tagħna stess. Metodoloġija xjentifika soda tista' tgħin biex tidentifika vulnerabbiltajiet ewlenin madwar l-Istati Membri³⁷. Huwa essenzjali li wieħed jifhem kif u għaliex iċ-ċittadini, u kultant komunitajiet shah, jingibdu lejn narrattivi ta' dizinformazzjoni u jiddefinixxi tweġiba komprensiva għal dan il-fenomeni.

Il-bini tar-reżiljenza jinkludi wkoll taħriġ speċjalizzat, konferenzi u dibattiti pubbliċi kif ukoll forom oħra ta' taġlim komuni għall-midja. Jinvolvi wkoll l-ghoti tas-setgħa lis-setturi kollha tas-soċjetà u, b'mod partikulari, it-titjib tal-litteriżmu fil-midja biex wieħed jifhem kif jagħraf u jbiegħed id-dizinformazzjoni.

Rispons komprensiv għad-dizinformazzjoni jitlob parteċipazzjoni attiva mis-soċjetà ċivili. **Il-Komunikazzjoni u r-Rakkomandazzjoni³⁸, li huma parti mis-sett ta' miżuri dwar l-iżgurar ta' elezzjonijiet Ewropej liberi u ġusti (il-Pakkett tal-Elezzjonijiet) talbu li l-Istati Membri jinvolvu ruhhom fil-midja, fil-pjattaformi online, mal-fornituri tat-teknoloġija tal-informazzjoni u ma' oħrajn, f'attivitajiet ta' sensibilizzazzjoni biex tiżdied it-trasparenza tal-elezzjonijiet u tinbena l-fiduċja fil-proċessi elettorali. L-impenn attiv u s-**

³⁷ Dan jista' jkompli jiġi esplorat bhala parti mill-Għodda għall-Monitoraġġ tal-Pluraliżmu tal-Midja, proġett kofinanzjat mill-Unjoni Ewropea u mwettaq miċ-Ċentru għall-Pluraliżmu tal-Midja u l-Libertà tal-Midja f'Firenze.

³⁸ Ara r-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni dwar networks ta' kooperazzjoni fl-elezzjonijiet, it-trasparenza onlajn, il-protezzjoni mill-inċidenti ċibernetiċi u l-ġlieda kontra l-kampanji ta' dizinformazzjoni fil-kuntest tal-elezzjonijiet għall-Parlament Ewropew, C(2018) 5949.

segwitu tal-Istati Membri f'dan il-kuntest huma mehtieġa matul it-tnejniet tal-elezzjonijiet Ewropej.

Verifikaturi tal-fatti u riċerkaturi indipendenti għandhom rwol ewlieni fit-tkomplija tal-fehim tal-istrutturi li jappoġġjaw id-diżinformazzjoni u l-mekkanizmi li jiffurmaw kif din tiġi disseminata online. Barra minn hekk, permezz tal-attivitajiet tagħhom, iqajmu kuxjenza dwar diversi tipi ta' theddid ta' diżinformazzjoni u jistgħu jikkontribwixxu għall-mitigazzjoni tal-impatt negattiv tagħhom. Jenhtieġ li tissaħħaħ il-kapaċità tagħhom li jidentifikaw u jikxfu theddid ta' diżinformazzjoni u jiffaċilitaw kooperazzjoni transfruntiera. B'segwitu għall-azzjonijiet deskritti fil-Komunikazzjoni ta' April, jenhtieġ li jiżiedu t-timijiet multidixxiplinari nazzjonali ta' verifikaturi tal-fatti u riċerkaturi akkademici indipendenti b'għarfien speċifiku dwar ambjenti ta' informazzjoni lokali. Dan jirrikjedi l-appoġġ u l-kooperazzjoni tal-Istati Membri sabiex jiġi ffaċilitat il-funzjonament tan-netwerk Ewropew ta' verifikaturi tal-fatti, b'rispett shiħ lejn l-indipendenza tal-verifika tal-fatti u l-attivitajiet tar-riċerka. Taht il-programm tal-Faċilità Nikkollegaw l-Ewropa³⁹, il-Kummissjoni se tiffinanzja pjattaforma diġitali li se sservi ta' netwerk bejn it-timijiet multidixxiplinari nazzjonali indipendenti.

Sabiex iżżid is-sensibilizzazzjoni pubblika u r-reżiljenza, il-Kummissjoni se tkompli żżid l-impenn u l-attivitajiet attwali tagħha fir-rigward tal-litteriżmu fil-midja biex tagħti s-setgħa liċ-ċittadini tal-Unjoni biex jidentifikaw u jindirizzaw aħjar id-diżinformazzjoni⁴⁰. L-Istati Membri għandhom jimplimentaw malajr id-dispożizzjoni tad-Direttiva riveduta dwar is-Servizzi tal-Media Awdjoviżiva li titlobhom jippromwovu u jiżviluppaw il-hiliet tal-litteriżmu fil-midja⁴¹.

Il-Kummissjoni pproponiet finanzjament għall-iżvilupp ta' għodod godda biex tiġi mifhuma u miġġielda aħjar id-diżinformazzjoni online fil-proposta tagħha għall-programm Orizzont Ewropa⁴². Il-Kummissjoni se tappoġġja wkoll, fejn xieraq, kampanji ta' informazzjoni biex titqajjem il-kuxjenza tal-utenti dwar l-aktar teknoloġiji riċenti (pereżempju deep fakes).

Il-hidma tal-midja indipendenti hija essenzjali għall-funzjonament ta' soċjetà demokratika. Għaldaqstant, il-Kummissjoni⁴³ se tkompli tappoġġja l-midja indipendenti u l-ġurnalisti investigattivi, billi dawn jikkontribwixxu għall-kxif tad-diżinformazzjoni. Barra minn hekk, il-Kummissjoni se tkompli twettaq programmi speċifiċi relatati mal-appoġġ tal-midja, anke b'appoġġ finanzjarju, u professjonalizzazzjoni fil-viċinat tagħha⁴⁴.

³⁹ Ir-Regolament (UE) Nru 1316/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2013 li jstabbilixxi l-Faċilità Nikkollegaw l-Ewropa, li jemenda r-Regolament (UE) Nru 913/2010 u jhassar ir-Regolamenti (KE) Nru 680/2007 u (KE) Nru 67/2010.

⁴⁰ Dawn l-attivitajiet se jinkludu librerija online tal-Unjoni u ċentru tat-tagħlim dwar il-litteriżmu fil-midja kif ukoll għodod oħrajn għal-litteriżmu fil-midja.

⁴¹ L-Artikolu 33a tad-Direttiva riveduta dwar is-Servizzi tal-Media Awdjoviżiva.

⁴² COM(2018) 435.

⁴³ Il-programm Ewropa Kreattiva, jekk jiġi adottat, se jgħin lill-Ewropa ssahħaħ is-settur tal-midja tal-aħbarijiet, id-diversità u l-pluraliżmu tal-kontenut ġurnalistiku, kif ukoll approċċ kritiku għall-kontenut tal-midja permezz tal-litteriżmu fil-midja, COM (2018) 438.

⁴⁴ Il-Kummissjoni tiffinanzja l-proġett "openmediahub" biex: (i) tipprovdi lill-ġurnalisti fil-viċinat il-hiliet mehtieġa għar-rappurtar indipendenti u oġġettiv; (ii) ittejjeb il-hiliet tal-persunal editorjali u (iii) issaħħaħ in-netwerk tal-professjonisti tal-midja u l-ġurnalisti fil-viċinat. Fir-rigward tal-Balkani tal-Punent, il-Kummissjoni qed tappoġġja finanzjarjament it-twaqqif ta' netwerk ta' assoċjazzjonijiet ġurnalistici, il-bini tal-fiduċja fil-midja, u t-tishih tas-sistemi ġudizzjarji biex jiddefendu l-libertà tal-espressjoni. F'dan il-qasam, il-Kummissjoni tappoġġja wkoll il-midja tas-servizz pubbliku, mezzi tax-xandir indipendenti godda, u t-titjib tal-kwalità u tal-professjonalizmu fil-ġurnaliżmu.

Azzjoni 7: Fid-dawl b'mod speċjali tal-elezzjonijiet Ewropej tal-2019, iżda anke aktar fit-tul, il-Kummissjoni u r-Rappreżentant Għoli, f'kooperazzjoni mal-Istati Membri, se jorganizzaw kampanji mmirati għall-pubbliku u taħriġ għall-midja u għal dawk li jiffurmaw l-opinjoni pubblika fl-Unjoni u fil-viċinat tagħha biex iqajmu kuxjenza dwar l-effetti negattivi tad-dizinformazzjoni. L-isforzi għall-appoġġ tal-ħidma tal-midja indipendenti u tal-ġurnaliżmu ta' kwalità kif ukoll ir-riċerka fid-dizinformazzjoni se jitkomplew sabiex ikun hemm rispons komprensiv għal dan il-fenomeni.

Azzjoni 8: L-Istati Membri, f'kooperazzjoni mal-Kummissjoni, għandhom jappoġġjaw il-ħolqien ta' timijiet ta' verifikaturi tal-fatti u riċerkaturi indipendenti multidixxiplinari b'għarfien speċifiku tal-ambjenti tal-informazzjoni lokali biex jiskopru u jikxfu kampanji ta' dizinformazzjoni madwar networks soċjali u midja diġitali differenti.

Azzjoni 9: Bħala parti mill-Ġimgha ddedikata għal-Litteriżmu fil-Midja f'Marzu 2019, f'kooperazzjoni mal-Istati Membri, il-Kummissjoni se tappoġġja l-kooperazzjoni transfruntiera fost il-prattikanti tal-litteriżmu fil-midja kif ukoll it-tneġġja ta' għodod prattiċi għall-promozzjoni tal-litteriżmu fil-midja għall-pubbliku. L-Istati Membri għandhom ukoll jimplimentaw malajr id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva riveduta dwar is-Servizzi tal-Media Awdjoviżiva, li jindirizzaw il-litteriżmu fil-midja.

Azzjoni 10: Fid-dawl tal-elezzjonijiet Ewropej li jmiss fl-2019, l-Istati Membri għandhom jiżguraw segwitu effettiv tal-Pakkett tal-Elezzjonijiet, speċjalment ir-Rakkomandazzjoni. Il-Kummissjoni se tkompli tissorvelja mill-qrib kif il-Pakkett huwa implimentat u, fejn xieraq, tagħti appoġġ u pariri rilevanti.

4. KONKLUŻJONIJIET

Id-dizinformazzjoni hija sfida ewlenija għad-demokrazija u s-soċjetajiet Ewropej, u jenħteġ li l-Unjoni tindirizzaha filwaqt li tibqa' fidila lejn il-valuri u l-libertajiet Ewropej. Id-dizinformazzjoni timmina l-fiduċja taċ-ċittadini fid-demokrazija u fl-istituzzjonijiet demokratiċi. Id-dizinformazzjoni tikkontribwixxi wkoll għall-polarizzazzjoni tal-fehmiet pubbliċi u tinterferixxi mal-proċessi demokratiċi tat-teħid tad-deċiżjonijiet. Tista' tintuża wkoll biex timmina l-proġett Ewropew. Dan jista' jkollu effetti negattivi konsiderevoli fuq is-soċjetà madwar l-Unjoni, b'mod partikulari matul it-tnejn għall-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew tal-2019.

Jenħteġu impenn b'saħħtu u azzjonijiet rapidi biex jiġi ppreservat il-proċess demokratiku u l-fiduċja taċ-ċittadini fl-istituzzjonijiet pubbliċi kemm fil-livell nazzjonali kif ukoll f'dak tal-Unjoni. Il-Pjan ta' Azzjoni preżenti jistabbilixxi azzjonijiet ewlenin biex tiġi indirizzata d-dizinformazzjoni f'approċċ koordinat tal-istituzzjonijiet tal-Unjoni u tal-Istati Membri. Jenfasizza wkoll miżuri li jridu jittiehdu bħala kwistjoni ta' prijorità minn atturi differenti qabel l-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew tal-2019. L-Istati Membri għandhom iżidu s-solidarjetà u jiddefendu lill-Unjoni kontra attakki ibridi, inkluż attakki li jużaw id-dizinformazzjoni.

Fl-istess ħin, u fuq terminu twil, l-oġettiv huwa li l-Unjoni u l-viċinat tagħha jsiru aktar reżiljenti kontra d-dizinformazzjoni. Dan jirrikjedi sforzi kontinwi u sostnuti biex jiġu appoġġjati l-edukazzjoni u l-litteriżmu fil-midja, il-ġurnaliżmu, il-verifikaturi tal-fatti, ir-riċerkaturi, u s-soċjetà ċivili kollha kemm hi.

Għaldaqstant, il-Kummissjoni u r-Rappreżentant Għoli:

- ifakkru li tenhtieg azzjoni kongunta mill-atturi istituzzjonali rilevanti kollha kif ukoll mis-settur privat, b'mod partikulari il-pjattaformi online, u s-soċjetà ċivili kollha kemm hi biex jiġu indirizzati b'mod effettiv l-aspetti differenti kollha tat-theddid tad-dizinformazzjoni;
- jitolbu lill-Kunsill Ewropew sabiex japprova l-Pjan ta' Azzjoni preżenti;
- jitolbu lill-Istati Membri jikkooperaw fit-twettiq tal-azzjonijiet stabbiliti f'dan il-pjan ta' Azzjoni;
- bħala kwistjoni ta' prijorità, jitolbu lill-atturi rilevanti kollha jimplimentaw dawk l-azzjonijiet li huma urġenti u rilevanti matul it-tnejniet tal-elezzjonijiet Ewropej li ġejjin f'Mejju 2019.